

ПРО МОРФОЛОГІЧНІ АНОМАЛІЇ ПТАХІВ

П.М. Гринюк

Національний природний парк «Північне Поділля»; вул. Гагаріна, 2б, с. Підгірці, Золочівський р-н, Львівська обл., 80660, Україна
National Park Northern Podillia; Gagarin str., 2b, Pidhirtsi, Zolochiv district, Lviv region, 80660, Ukraine

✉ petrohryniuk10@gmail.com; Petro Hryniuk <https://orcid.org/0000-0003-2548-1202>

About morphological anomalies of birds. - P.M. Hryniuk. - Berkut. 31 (1-2). 2022. - Aberrations in the colouration of plumage and in the form of beak in 5 species observed in Rivne, Lviv and Khmelnytsky regions (West Ukraine) in 2014–2022 are described. [Ukrainian].

Key words: morphology, aberration, colouration, beak.

Описані морфологічні аномалії у 5 видів птахів (аберації забарвлення та форми дзьоба), виявлені протягом 2014–2022 рр. у Рівненській, Львівській і Хмельницькій областях.

Ключові слова: морфологія, аберація, забарвлення, дзьоб.

Упродовж 2014–2022 рр. автором відмічено декілька випадків морфологічних відхилень у птахів. Інформація отримана в ході численних виїздів разом із товаришами на території Рівненської, Львівської та Хмельницької областей, яким висловлюю щирю подяку.

Велика біла чапля (*Ardea alba*). У Європі час від часу реєструють чапель із червоними ногами та чорним дзьобом, але візуальні спостереження не дають можливості однозначно сказати про таксономічну належність і тому такі особини відносять до групи «modesta-type» (Грищенко, 2011). 22.12.2019 р. одного птаха відмітили на мілководді ставу р. Пляшівка в околицях с. Рудня Дубенського району Рівненської області (див. фото на ebird.org*). У чаплі був чорний дзьоб (часткове передгніздове линяння) та червоний колір усіх частин обох ніг. Птах доволі активно шукав корм, пересуваючись біля берега річки та використовуючи один із методів ловлі здобичі – посмикування ногами у

воді. При нашому короткотривалому спостереженні чапля вдало вполювала рибу.

Крижень (*Anas platyrhynchos*). Птахів із аномальним забарвленням спостерігали на Нетішинському водосховищі (Хмельницька область) у січні – лютому 2022 р. разом із іншими водоплавними, які тут зимують: 15.01 – самка з білим волон (Т. Жерліцина, особ. повід.), 31.01–6.02 – птах із повністю білим оперенням, коричнево-жовтим наддзьобком із більш темною його верхівкою та 6.02 – крижень-флавіст. Також, 7.11.2019 р. у Львівській області на ставі поблизу с. Чішки (національний природний парк «Північне Поділля») відмітили одного літаючого птаха, який, судячи з особливостей оперення, був гібридною формою *A. platyrhynchos* × *A. platyrhynchos* f. *domestica*. Цей крижень мав чорне оперення верхньої та нижньої частини тіла, часткове біле – голови, шиї та грудей, чорний дзьоб із блакитною його верхівкою.

Терновий сорокопуд (*Lanius collurio*). У лісосмузі вздовж автомобільної дороги біля полів між с. Батків і м. Радивилів Дубенського району Рівненської області 18.06.2017 р. спостерігали самця сорокопуда з аномальною формою дзьоба. Піддзьобок був укороченим і частково деформованим, тоді як наддзьобок хоч і цілком нормальної довжини, але його кінцівка також була деформованою (фото 1).

* <https://ebird.org/checklist/S62523396>

Фото 1. Самець тернового сорокопуда з аномальним дзьобом. 18.06.2017 р., околиці м. Радивилів Рівненської області.

Фото П.М. Гринюка.

Photo 1. A male of Red-backed Shrike with the abnormal beak.

Фото 2. Польовий горобець, частковий альбінос. 9.01.2021 р., околиці с. Велика Омеляна Рівненської області.

Фото Р.А. Яремчука.

Photo 2. A Tree Sparrow, partial albino.

Чикотень (*Turdus pilaris*). 9.12.2015 р. зареєстрували абсолютного флавіста у фруктовому саду в с. Старий Добротвір Червоноградського району Львівської області. Цей птах був у спільній зграї з іншими чикотнями, які трималися розрідженими групами в садах цього села.

Польовий горобець (*Passer montanus*). На полі поблизу с. Велика Омеляна Рівненського району Рівненської області 9.01.2021 р. нами відмічено одну особину, яка мала білу «шапку» із вкрапленням світло-коричневих об-

лямівок (фото 2). Птах перебував у зграї разом з іншими польовими горобцями (200 ос.), що харчувалися на ґрунті, й інколи злітали на чагарники поблизу.

ЛІТЕРАТУРА

Грищенко В.Н. (2011): Большая белая цапля. - Птицы России и сопредельных регионов. Пеликанообразные, Аистообразные, Фламингообразные. М.: КМК. 304-329.